

LIKABEHANDLINGSPLAN

Vi som Växers förskolor

Mot diskriminering och kränkande behandling

(i enlighet med diskrimineringslagen och skollagen)

Inledning

Att verka för hälsa, lärande och trygghet i förskolan handlar om att utveckla goda relationer mellan förskola, hem och samhälle. Pedagogerna på förskolan ska fungera som goda förebilder för barnen och sträva efter att bygga en social gemenskap med plats för trygghet, vilja och lust att lära.

Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet. Förskolan ska verka som stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran och utveckling. Det är därför viktigt med ett nära samarbete mellan hem och förskola. På förskolan har vi ett tydligt ansvar för en trygg miljö för barn och personal.

Varje barn har rätt att få utvecklas, känna glädjen att växa och att få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.

” Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas” (Lpfö 18, sid. 5)

Lagen

Likabehandlingsplanens främsta syfte är att främja likabehandling och förebygga samt motverka trakasserier och annan kränkande behandling. Diskrimineringslagen innebär att diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och ålder eller funktionsnedsättning ska förebyggas, förhindras samt aktivt åtgärdas i förskolan.

Det är Skolverket och Diskrimineringsombudsmannen (DO) som övervakar att vi som huvudman för utbildningen efterlever detta genom vår Likabehandlingsplan.

Andra lagtexter som vår förskola lyder under är:

Arbetsmiljölagen (1977:1160) och AFS (Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling);

- ”Arbetstagare som utsatts för kränkande särbehandling skall snabbt få hjälp eller stöd”

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (s.k. Barnkonventionen).

Vi vill att barn, vårdnadshavare/familjer och personal ska känna trygghet på förskolan. För att uppnå detta:

- har vi fasta rutiner
- ger vi en god omvårdnad
- har vi en anpassad miljö
- ser vi till det enskilda barnet
- har vi tydliga riktlinjer för introduktion av ny personal, exempelvis när det gäller utdrag ur Polisens belastningsregister samt rutiner vid intimsituationer

I förskolans uppdrag ingår att verka för demokrati och allas lika värde i demokratisk anda. Det är därför av yttersta vikt att förskolan som plats är trygg och säker samt fri från alla former av trakasserier och annan kränkande behandling. Alla barn ska med tillförsikt och förväntan kunna gå till en förskola som präglas av trygghet, respekt och ansvarstagande.

Vi ska uppmuntra alla försök till att medvetandegöra personalen om våra skyldigheter. Genom att ta oss tid att lyssna på både barns och vårdnadshavares berättelser vill vi kunna förhålla oss professionellt till det vi får höra och åtgärda brister.

Vi som Växers personal ska alltid informera vårdnadshavare om barnet varit med om något som det har upplevt som farligt, otäckt, kränkande eller obegripligt. På detta sätt kan de vuxna snabbt uppmärksamma behovet av stöd. Att de vuxna runt barnet utarbetar en konkret handlingsplan underlättar och förtydligar för alla inblandade.

För de barn som trots det förebyggande arbetet råkar ut för ett tillbud eller olycka dokumenterar vi händelsen i en s.k tillbudsrapport. Denna rutin hjälper oss i att utreda, åtgärda och förhindra allvarliga händelser och eventuella brister i vår arbetsmiljö.

Det är av yttersta vikt att ett gott samarbete mellan familjer och personal föreligger. Att organisationen är tydlig och konsekvent är också viktigt så att alla är på det klara med vem som gör vad, alltifrån vem vårdnadshavare skall vända sig till i olika frågor, till vem personalen söker hjälp från om det behövs.

” Utbildningen ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka deras medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt. Den ska ge barnen möjlighet att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar om livsfrågor.” (Lpfö 18, sidan 5, 6)

Vad är kränkande behandling?

I skollagen och läroplanerna används begreppet ”kränkande behandling” som ett samlingsbegrepp för olika former av kränkningar. Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck. Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. En viktig utgångspunkt är att den som uppger att hon eller han blivit kränkt, alltid måste tas på allvar. Om kränkningarna har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna handlar det om trakasserier.

Kränkningarna kan vara:

- Fysiska (tex. att bli utsatt för slag eller knuffar)
- Verbala (tex. att bli hotad, retad eller verbalt nedvärderad)
- Psykosociala (tex. bli utsatt för ryktesspridning eller utfrysning).
- Text och bildburna (tex. klotter, lappar, bilder)

Diskrimineringsgrunder

- **Diskriminering**

Direkt diskriminering, innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan (som härrör till någon av de sju diskrimineringsgrunder som lagen omfattar).

- **Etnisk tillhörighet**

Ingen ska diskrimineras p.g.a. av nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller liknande. Att ta hänsyn till annan religion och etnisk tillhörighet skall vara en självklarhet. I den mån vi är osäkra på förhållningssätt skall förskolan se till att skaffa sig upplysningar från vårdnadshavarna eller därifrån det krävs.

- **Funktionsnedsättning**

Med det menar man att personer med varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar skall kunna förvänta sig ett respektfullt bemötande samt få hjälp utifrån sina förutsättningar.

Om förskolan har barn med funktionsnedsättning ska vi på bästa möjliga sätt tillrättalägga miljön så att barnet ska kunna delta i all verksamhet. Personalen ska hålla ett extra öga på de andra barnens förhållningssätt gentemot detta barn så att ”onödigt utanförskap” undviks.

- **Indirekt diskriminering**

Innebär att ingen får missgynnas genom att till synes neutrala ordningsregler tillämpas så att de i praktiken får en diskriminerande effekt.

- **Kön**

Pojkar och flickor skall få samma förutsättningar och villkor.

- **Könsöverskridande identitet eller uttryck**

Betyder att ingen får trakasseras för att den inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet eller genom klädsel eller annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Det ska vara förenligt med förskolans arbete att ha sin egen personliga syn på detta.

- Sexuell läggning

Trakasserier innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Barn till vårdnadshavare med annan sexuell läggning skall behandlas som vilket föräldrapar som helst och personalen skall vara uppmärksam på hur barn och andra vårdnadshavare betar sig mot dessa familjer.

- Ålder

Trakasserier som handlar om hur gammal någon är.

Vi tror att en personalgrupp som aktivt arbetar med normkritiskt förhållningssätt och praktiskt försöker bryta stereotypa könsmonster, så att barnen får växa upp i en mer tillåtande miljö, gagnar barn som vuxna.

Att förebygga kränkande behandling

Det förebyggande arbetet skall vara långsiktigt och omfatta både individ- som gruppnivå.

Vi som Växer har som mål att:

- Skapa en god fysisk och psykisk arbetsmiljö för både barn/familjer och personal.
- Barnen ska i så stor utsträckning som möjligt ges ett verkligt inflytande över sitt lärande och sin utveckling.
- Regelbundet fortbilda all personal på företaget i förebyggande diskrimineringsarbete.
- Förbättra metoder och arbetssätt som utvecklar barnens empati och sociala kompetens.
- Alla på förskolan skall känna sig trygga i vetskapen om att personal och ledning reagerar och agerar om problem uppstår.

Metoder

- Både vuxna och barn ska använda ett vårdat språk.
- Vuxna ska fungera som förebilder och medvetandegöra för barnen vikten av att de behandlar varandra med respekt.
- Vuxna har ansvar för att uppmärksamma och agera om andra vuxna ej behandlar barn med respekt.
- Personalen ska lyssna och uppmuntra barn att alltid berätta för vuxna om någon kamrat utsätts för kränkningar.
- Vi ska se till att skapa situationer där barnen får tillfälle att träna sina empatiska förmågor.
- De som arbetar med barnen måste vara oerhört lyhörda och systematiskt observera och föra en diskussion om enskilda barns behov och status i gruppen.
- Få men tydliga trivselregler som ska tas fram i samverkan med barnen och deras Vårdnadshavare.
- Personalen vara engagerade och finnas nära barnen under verksamhetstid.
- Vara uppmärksamma när barn tjatar, bråkar, skojknuffas.
- Aldrig tillåta nedsättande kommentarer, suckar, miner eller liknande. Alla har rätt att bli sedda och bekräftade respektfullt.
- Alltid reagera på ”fula ord”
- Observera de tysta och tillbakadragna barnen.

Det viktigaste av allt är att skapa ett positivt dagligt arbetsklimat där ordning och reda tillsammans med ett respektfyllt bemötande mot alla är grunden till den goda lärmiljö vi önskar.

Att upptäcka, utreda och åtgärda kränkande behandling

På Vi som Växers förskolor ska nolltolerans mot alla former av kränkning råda. Den som uppmärksammas på en kränkande handling förväntas ingripa omedelbart, och därefter ta kontakt med respektive avdelningspersonal och/eller med Rektor.

Upptäcka

Olika sätt som vi använder oss av för att upptäcka kränkningar:

- Kartlägga via observationer och föräldrasamtal.
- Alla vuxna tar ansvar för att hålla god uppsikt över barnen.
- Misstanke om kränkning tas alltid på allvar.
- Regelbunden punkt på personalens avdelningsmöten.
- Stående fråga till familjer på utvecklingssamtalen ”trivs ditt barn”

Utreda

Så snart förskolan får kännedom om att kränkning har eller kan inträffa ska utredning sättas igång.

Handlingsplaner och rutiner för olika tillfällen

Kränkning mellan barn

1. Personalen genomför enskilda samtal med de inblandade för att reda ut vad som hänt. Om personal misstänks för kränkning av ett barn ska Rektor ansvara för att en utredning sker.
2. Personalen tar kontakt med vårdnadshavare och informerar Rektor.
3. Beslut om åtgärd tas gemensamt med de berörda.
4. Rektor informerar huvudmannen om åtgärdsplanen.
5. Uppföljningssamtal sker med de inblandade inom en vecka. Ansvariga är de som genomfört det inledande kartläggningssamtalet.
6. Om ingen ändring sker samlas berörd personal, förälder och eventuellt även barnet. Eventuellt deltar även Rektor.
7. Rektor ansvarar för att socialtjänstanmälan görs vid misshandel eller annan allvarlig kränkning eller missförhållande som så kräver.

Steg 1-5 dokumenteras av berörd personal för framtida behov av uppföljning.

Dokumentation förs alltid vidare till Rektor.

Vuxnas kränkning av barn – se även ”Rutiner för att hantera kränkningar som utförs av vuxen (medarbetare)”

1. Rektor samlar information om händelsen.

2. Rektor genomför enskilda samtal med de inblandade.
3. Rektor informerar huvudman.
4. Berörd vårdnadshavare kontaktas, facklig representant meddelas angående den vuxne. Vid mycket allvarliga fall kan det bli aktuellt med disciplinära (arbetsrättsliga) åtgärder mot anställda. Dessa beslut fattas alltid av ledningen.
5. Vid misstanke eller kännedom om trakasserier eller kränkande behandling av mycket allvarlig karaktär görs alltid en polisanmälan.
6. Uppföljning inom en vecka.

Rektor dokumenterar steg 1-6

Barns kränkningar av vuxna

1. Personal samlar information om händelsen.
2. Berörd vårdnadshavare kontaktas av avdelningspersonal.
3. Uppföljning inom en vecka.

Personalen dokumenterar steg 1-3

Kränkningar mellan vuxna

Rektor är ansvarig och agerar utifrån arbetsmiljölagen och gör eventuell anmälan.

Arbetet med aktiva åtgärder

Åtgärderna skall vara grundade på den utredning som skett samt vara tidsplanerade.

- Riktas till såväl det barn som varit utsatt och till den/de som utövat kränkningen.
- Omedelbart sätta stopp för eventuell kränkning och vid eventuell akut läge inte lämna barnen ensamma.
- Komma överens om en långsiktig lösning, upprätta ett åtgärdsprogram.
- Överväga åtgärder i syfte att förändra förhållanden på grupp och verksamhetsnivå.
- Viktigt att göra klart för de inblandade att ett förbud mot repressalier ingår i lagen. Den som har anmält någon för kränkande behandling (barn/vuxen) eller medverkat i en utredning som gäller överträdelser av lagen skyddas av ett förbud att bestraffa denne som en följd av detta. Skollagen Kap 6
- Skadestånd kan utgå om huvudmannen (ansvarig för utbildningen) inte följer lagen.
- Alla åtgärder skall följas upp och dokumenteras (Lag 2016:828).

Blankettmallar att använda

För olika uppkomna situationer finns användbara mallar att tillgå i vårt interna digitala arkiv. Dessa mallar skall användas vid den dokumentation som skall göras när något som föranleder åtgärd har inträffat.

Källor, se även

Diskrimineringslagen (2008:567)

Skollagen (2010:800, Kap 6)